

TALTEK YT 2002

SISÄLLYSLUETTELO

1. SOVELTAMISALA-----	2
2. TARJOUS-----	2
3. ASIAKIRJAT -----	2
4. TOIMITUSTA KOSKEVAT TIEDOKSIANNOT-----	2
5. TOIMITUKSELLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET -----	2
6. ASENNUS-, KÄYTTÖ- JA HUOLTO-OHJEET-----	2
7. LAADUN VARMISTUS -----	2
8. VASTUU ASIAKIRJOJEN OIKEELLISUUDESTA -----	2
9. KAUPPAHINTA -----	2
10. KULJETUS JA VAKUUTUS -----	3
11. TAVARAN TOIMITUSKUNTO JA PAKKAUS -----	3
12. OSTAJAN MYÖTÄVAIKUTUSVELVOLLISUUS -----	3
13. VIRHEETTÖMIEN TUOTTEIDEN PALAUTUKSET -----	3
14. TOIMITUSAIKA JA VIIVÄSTYMINEN-----	3
15. LISÄYKSET JA MUUTOKSET TOIMITUKSEEN-----	3
16. VASTAANOTTOTARKASTUS-----	3
17. VIRHEEN TAI PUUTTEEN REKLAMOINTI -----	3
18. VASTUU VIRHEESTÄ JA PUUTTEESTA. TAKUUAIKA-----	3
19. VÄLILLISET VAHINGOT-----	4
20. VAKUUS -----	4
21. OMISTUSOIKEUDEN SIIRTYMINEN-----	4
22. SOPIMUKSEN PURKAMINEN -----	4
23. YLIVOIMAINEN ESTE-----	4
24. RIIDAT-----	4

TALOTEKNIKKALIITTO ry

LVI TEOLLISUUDEN NEUVOSTO ry

SUOMEN ILMATEKNILLINEN TOIMIALAYHDISTYS ry

TALOTEKNISTEN TUOTTEIDEN TOIMITUSEHDOT (TALTEK YT 2002)

1. SOVELTAMISALA

Nämä toimitusehdot on tarkoitettu käytettäväksi taloteknisten tuotteiden kaupassa Suomessa.

Ehtoja ei suositella käytettäväksi vientiprojekteissa.

Näitä ehtoja sovelletaan, mikäli siitä on nimenomaan sovittu.

KÄSITTEISTÖ

Myyjän viivästyminen	=	Myyjä toimittaa tavaran tai osan toimituksesta sovitun toimitusajankohdan jälkeen.
Ostajan tilaaja	=	Taho, jonka kanssa ostaja on tehnyt sopimuksen, johon toimituksen tavarat liittyvät.
Ostajan viivästyminen	=	Tavaran vastaanotto viivästyy sovitusta toimitusajankohdasta ostajasta johtuen.
Reklamaatio	=	Ilmoitus sopijapuolelle virheestä, puutteesta, viivästyksestä tai muusta sopimusrikkomuksesta.
Sopijaosapuoli	=	Myyjä tai ostaja, joiden välillä on sovittu tavaran kaupasta.
Sopimus	=	Syntyy, kun toinen sopijapuoli hyväksyy toisen tarjouksen.
Tilaus	=	Ostajan myönteinen vastaus myyjän aikaisempaan hänelle osoitettuun tarjoukseen.
Tilausvahvistus	=	Myyjän ilmoitus ostajalle, että sopimus on syntynyt ostajan ilmoitettua hyväksyvänsä myyjän tarjouksen.
Toimitusaika	=	Ajankohta, jolloin myyjä sopimuksen mukaan luovuttaa tavaran vastaanottajalle tai jos ostaja vastaa kuljetuksesta, ajankohta, jolloin myyjä luovuttaa tavaran rahdin kuljettajalle.
Työpäivät	=	Maanantai-perjantai, lukuun ottamatta näihin päiviin sattuvia juhlapäiviä.
Vahingonvaara	=	Vastuu vahingosta, joka kohtaa toimitusta ilman, että kumpikaan sopijapuoli on tahallisesti, tuottamuk- sellisesti tai laiminlyönnillään aiheuttanut. Vahingonvaara siirtyy ostajalle silloin, kun tavara on sopimuksen mukaisesti luovutettu ostajalle tai rahdinkuljettajalle, jollei toimituslausekkeesta muuta johdu.
Varastotavara	=	Tavara, joka mainitaan myyjän tuoteluettelossa ja jota myyjä normaalisti varastoi.

2. TARJOUS

Myyjän kirjallinen tarjous on voimassa tarjouspyynnössä ilmoitetun ajan, ellei myyjä ole tarjouksessaan toisin ilmoittanut. Muutoin myyjän tarjous on voimassa yhden kuukauden tarjouksen päiväyksestä.

3. ASIAKIRJAT

Sopijapuolen luovuttamat piirustukset, tiedostot ja muut tekniset asiakirjat pysyvät hänen omaisuutenaan. Asiakirjoja ei ilman sopijapuolen suostumusta saa käyttää tai jäljentää eikä niistä saa antaa tietoja kolmannelle muussa kuin kyseisen toimituksen toteuttamiseen liittyvässä tarkoituksessa.

4. TOIMITUSTA KOSKEVAT TIEDOKSIANNOT

Sopijapuolten tulee ilmoittaa toisilleen se henkilö ja/tai yksikkö, joka vastaanottaa toimitusta koskevat tiedoksiannot.

5. TOIMITUKSELLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET

5.1 Mikäli sopijapuolten välisessä sopimuksessa viitataan tuoteluetteloon tai muuhun tuotteesta annettuun tietoon, tavaran tulee olla niissä annettujen tuotetietojen mukainen.

5.2 Tavaran tulee täyttää toimitusajankohdana voimassa olevat lakien ja muiden säädösten määräykset ja vaatimukset sekä lisäksi muut ehdot, joihin sopijapuolten välisessä sopimuksessa vedotaan. Jos tällaisia määräyksiä tai ehtoja muutetaan myyjän tarjouksen jälkeen, sopimusta pitää muuttaa, mikäli muutos vaikuttaa kustannuksiin, toimitusaikaan tai muihin sopimusolosuhteisiin

6. ASENNUS-, KÄYTTÖ- JA HUOLTO-OHJEET

Myyjän on aina toimitettava tavaraan liittyvät asennus-, käyttö- ja huolto-ohjeet sekä sellaiset todistukset ja laatuasiakirjat, jotka ovat tarpeen tavaran käyttöönottoa varten.

7. LAADUN VARMISTUS

7.1 Myyjän on noudatettava sopimusasiakirjoissa edellytettyä laadunvarmistusta. Jos ostajalla tai ostajan tilaajalla on sellaisia laatu- tms. määräyksiä, jotka estävät myyjän henkilökunnan pääsyn asennuspaikalle, ostajan on tiedotettava näistä määräyksistä myyjälle ennen sopimuksen solmimista.

7.2 Myyjä edesauttaa ostajan tilaajan mahdollisuuksia saada tietoa myyjän käyttämien tavaran valmistajien laadunvarmistuksesta ja mahdollistamaan ostajan tilaajan edustajan ja valvojan käynnit myyjän käyttämien tavaran valmistajien tuotantolaitoksissa.

7.3 Myyjä huolehtii siitä, että tavaraan on saatavilla varaosia ja huoltopalveluita sen tavanomaisena käyttöaikana. Mikäli varaosien tai huollon saatavuudessa on myyjän tiedossa olevia rajoituksia, myyjän on ilmoitettava näistä ostajalle jo ennen kaupan solmimista.

8. VASTUU ASIAKIRJOJEN OIKEELLISUUDESTA

Kumpikin sopijapuoli vastaa toimittamiensa suunnitelmien ja asiakirjojen sekä niiden perusteina olevien tietojen oikeellisuudesta ja sovitun suunnitelma-aikataulun noudattamisesta.

9. KAUPPAHINTA

9.1 Hinta on kiinteä kysytylle erälle tai määrälle, jollei näissä toimitusehdoissa tai kirjallisesti ole toisin sovittu.

9.2 Kauppahinta ilmoitetaan verottomana. Kauppahintaan lisätään arvonlisävero kulloinkin voimassa olevan verokannan mukaan.

10. KULJETUS JA VAKUUTUS

Mikäli muuta ei ole sovittu, toimitus tapahtuu vapaasti myyjän varastossa tai tehtaalla. Ellei toisin sovita, myyjä huolehtii ostajan lukuun lastauksesta, kuljetuksesta ja kuljetuksen vakuuttamisesta sekä veloittaa ostajalta laskussa erikseen kuljetuksen ja kuljetusvakuutusmaksut.

11. TAVARAN TOIMITUSKUNTO JA PAKKAUS

11.1 Tavaralla on lajiltaan, määrältään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan sekä pakkaukseltaan ja koodausmerkinnöiltään vastattava sitä, mitä on sovittu.

11.2 Hinnat eivät sisällä pakkauksia tehtaiden vakiopakkauksia lukuun ottamatta. Vakiopakkauksena ei pidetä myyjälle palautettavia esineitä, kuten keloja, laivoja ja pulloja. Myyjä veloittaa ostajan vaatimat erityiset tavarapakkauksen- ja suojauskustannukset erikseen.

12. OSTAJAN MYÖTÄVAIKUTUSVELVOLLISUUS

12.1 Ostajan velvollisuutena on huolehtia kuorman purkamisesta.

12.2 Ostaja vastaa tavaralla vastaanottoaikalle johtavan tien ajokelpoisuudesta sekä siitä, että työmaatiet ovat sellaisessa kunnossa, että sovittu kuljetuskalusto voi niillä esteettä liikkua ja että tavaralla vastaanottoaika on asianmukaisessa kunnossa.

12.3 Mikäli tavaralla kuormasta purkaminen edellyttää tavanomaisesta poikkeavia nostolaitteita, ostajan pitää huolehtia tästä omalla kustannuksellaan, ellei toisin ole sovittu. Myyjän tulee ilmoittaa ostajalle jos ja milloin tällaista nostolaitetta tarvitaan, paitsi silloin, kun erityisistä syistä on selvää, ettei tällaista ilmoitusta tarvita.

13. VIRHEETTÖMIEN TUOTTEIDEN PALAUTUKSET

13.1 Palautuksista on aina sovittava etukäteen myyjän kanssa. Sopimatta palautettua tavaraa ei hyvitetä. Palautusten tulee tapahtua kohtuullisen ajan kuluessa tavaralla toimittamisesta. Palautettavan tavaralla pitää olla virheetöntä ja ehjänä alkuperäisessä toimituspakkauksessaan. Palautettaessa on aina ilmoitettava laskun ja lähetysluettelon päivämäärä tai numero.

13.2 Milloin palautuksesta on sovittu, ostajalle hyvitetään hinta, joka määräytyy tapauskohtaisesti tavaralla ja sen pakkauksen kunnan perusteella.

14. TOIMITUSAIKA JA VIIVÄSTYMINEN

14.1 Ennen toimitusta sopijapuolten on sovittava toimituksen tarkasta ajankohdasta (esim. kellonaika) ja vastaanottoaika- ja toimitusajankohdaksi on sovittu tietty viikko, toimituksen on tapahduttava viimeistään kyseisen viikon viimeisenä työpäivänä. Ellei tietystä ajankohdasta ole sovittu, varastotavara toimitetaan viivyytystä.

14.2 Mikäli toimitus on kirjallisesti sovittu jaettavaksi selkeän kokonaisuuden muodostaviin tai tavaralajikohtaisesti yksilöityihin ja aikataulutettuihin toimituseriin, myyjä maksaa viivästysmaksua toimituserän viivästyessä sovittua toimitusaikajohdasta 0,1 % viivästyneen toimituserän hinnasta ilman arvonlisäveroa kultakin viivästyneeltä työpäivältä, jos toimitus on kuitattu asianmukaisesti vastaanotetuksi. Viivästysmaksu on enintään 7,5 % viivästyneen toimituserän hinnasta ilman arvonlisäveroa.

14.3 Ellei toimituseristä ole 14.2 -kohdan mukaisesti sovittu, viivästysmaksu on 0,1 % sopimuksen mukaisesta toimituksen hinnasta ilman arvonlisäveroa kultakin viivästyneeltä työpäivältä, jos toimitus on kuitattu asianmukaisesti vastaanotetuksi. Tällöin viivästysmaksu on enintään 7,5 % laskuperusteena käytetystä toimituksen hinnasta ilman arvonlisäveroa.

14.4 Vaatimus viivästysmaksusta tulee esittää kirjallisesti 10 työpäivän kuluessa tavaralla tosiasiallisesta toimitus- tai vastaanottoajankohdasta.

14.5 Mikäli sopijapuoli arvioi tavaralla toimituksen tai vastaanoton viivästyvän, hänen täytyy ilmoittaa siitä viivymättä toiselle sopijapuolelle ja antaa arvioitu uusi toimitus- tai vastaanottoajankohda. Jos uu-

desta toimitus- tai vastaanottoajankohdasta on sovittu, mahdollisen viivästyssakon laskeminen aloitetaan tästä uudesta ajankohdasta.

14.6 Jos toimitus viivästyy syystä, josta ostaja vastaa, on myyjällä oikeus laskuttaa toimitus sovittuun aikatauluun mukaisesti ja saada korvaus viivästyksen aiheuttamista välittömistä kustannuksista, mikäli uudesta toimitus- tai vastaanottoajankohdasta ei ole sovittu. Jos uudesta toimitus- tai vastaanottoajankohdasta on sovittu, laskutus ja mahdollisen korvauksen laskeminen aloitetaan tästä uudesta ajankohdasta.

15. LISÄYKSET JA MUUTOKSET TOIMITUKSEEN

15.1 Mikäli toimitus- tai rakennussuunnitelmia muutetaan ja muutokset aiheuttavat kustannusten tai toimitusaikataulun muuttumisen, on myyjä oikeutettu saamaan ostajalta kohonneiden kustannusten osalta lisäkorvauksen sekä velvollinen antamaan vähentyneitä kustannuksia vastaavaa hyvityksen. Jos muutokset aiheuttavat toimitusaikataulun muuttumisen, on myyjä oikeutettu saamaan lisäaikaa yhteisesti sovittulla tavalla. Kustannusten muuttumista ja lisäaikaa koskevista vaatimuksista on sovittava kirjallisesti osapuolten kesken ennen muutostöihin ryhtymistä.

15.2 Pienistä ja kiireellisistä lisäyksistä ja muutoksista osapuolet voivat sopia myös suullisesti. mutta sopimus on vahvistettava niin pian kuin mahdollista kirjallisesti.

16. VASTAANOTTOTARKASTUS

16.1 Tavaralla mukana on oltava lähetysluettelo.

16.2 Ostajan on hänelle tavaralla luovutettaessa todettava, onko toimitus lähetysluettelon mukainen ja huolellisesti silmäämääräisesti tarkastettava, että se on ulkoisesti vahingoittumaton.

16.3 Ennen tavaralla käyttämistä, kiinnittämistä tai asentamista ostajan on vielä suoritettava tavaralla asianmukainen tarkastus.

17. VIRHEEN TAI PUUTTEEN REKLAMOINTI

17.1 Näkyvästä kuljetusvahingosta tai kollien puuttumisesta, joka havaitaan tavaralla vastaanotettaessa, on ilmoitettava välittömästi rahdinkuljettajalle. Kuljetusvahingosta tai kollien puuttumisesta on tehtävä merkintä rahtikirjaan tai vastaavaan asiakirjaan silloin, kun tavaralla vastaanotto kuitataan tällaiseen asiakirjaan. Mikäli kuljetusvahinko tai kollien puuttuminen havaitaan myöhemmin, siitä tulee tehdä ilmoitus rahdinkuljettajalle viivymättä. Tällainen ilmoitus pitää tehdä 10 työpäivän kuluessa puutteen havaitsemisesta, mutta kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa tavaralla vastaanottamisesta. Kuljetusvahingosta tai kollien puuttumisesta sekä muusta näkyvästä tavaralla virheestä tai puutteesta on ilmoitettava myyjälle viivymättä aina kirjallisesti.

17.2 Mikäli ostaja ei noudata edellä mainittuja reklamaatioaikoja, vaikka on havainnut tai hänen olisi pitänyt havaita virhe tai puute, hän menettää oikeutensa vedota niihin.

17.3 Reklamaatio tulee tehdä tai vahvistaa kirjallisesti ja sen tulee sisältää tiedot virheen ja puutteen laadusta sekä likimääräinen arvio niiden suuruusluokasta.

18. VASTUU VIRHEESTÄ JA PUUTTEESTA. TAKUUAIKA

18.1 Myyjä vastaa tavaralla virheestä ja puutteesta takuuaika, joka on 24 kuukautta toimituspäivästä, ellei tavaralla valmistaja ole myöntänyt tätä pidempää takuuta, jolloin myyjän takuu on valmistajan takuun mukainen. Mikäli ostaja sopimuksen mukaan antaa omalle tilaajalleen vastaavaan 24 kuukauden takuun, joka alkaa vasta rakennuskohteen vastaanotosta, myyjän takuu on voimassa enintään 30 kuukautta tavaralla toimituksesta myyjältä ostajalle, kuitenkin enintään niin pitkän ajan kuin ostajalla on takuuvastuu omalle tilaajalleen.

24 kuukauden takuu edellyttää valmistajan laatiman huolto-ohjelman noudattamista, johon sisältyy vähintään yksi (1) huoltokerta vuoden käytön jälkeen. Suoritettu huolto dokumentoidaan ko. tuotetta varten tehtyyn huoltopöytäkirjaan. Huoltopöytäkirjalomakkeen toimittaa tuotteen valmistaja.

Myyjä luovuttaa ostajalle valmistajan takuuehdot. Jos sellaisia ei ole, myyjä ilmoittaa ostajalle kirjallisesti takuun sisällön.

18.2 Takuu ei koske tavaroita, kuten esim. lamput, joiden tavanomainen kesto-aika on takuu-aikaa lyhyempi, paitsi silloin kun tällaisessa tavarassa ilmenee virhe tai puute tavanomaisen kestoajan kuluessa.

18.3 Jos tavarahan virhettä tai puutetta ei voi kohtuudella havaita ennen sen asentamista, myyjä vastaa viallisen tavarahan korjaamisen tai vaihtamisen aiheuttamista kohtuullisista kustannuksista, jotka johtuvat virheen paikallistamisesta, virheellisen tavarahan irrottamisesta ja pois kuljettamisesta tahi korjatun tai tilalle vaihdetun uuden tavarahan asentamisesta. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä ostajan on ilmoitettava myyjälle tarvittavista toimenpiteistä kirjallisesti, jotta myyjä ja ostaja voivat sopia menettelytavasta. Myyjällä on ensisijainen oikeus suorittaa korjaus, mikäli se aikataulullisesti ja ostajan töitä häiritsemättä on mahdollista. Jos myyjä katsoo, että korjaukseen tarvittavat toimenpiteet eivät kuulu myyjän vastuulle, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä kirjallisesti ostajalle.

Mikäli laitteen tai sen osan irrotus ja jälleenasennus edellyttävät puutumista muuhunkin kuin myyjän laitteeseen, tästä aiheutuvista työ- ja muista kuluista sovitaan myyjän ja ostajan välillä etukäteen kirjallisesti.

18.4 Takuu on voimassa, jos tavaraa tai laitetta on käytetty huolellisesti käyttöohjeiden mukaisesti vain alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Myyjä ei vastaa virheistä, jotka ovat aiheutuneet asennusvirheistä, asennusohjeiden noudattamatta jättämisestä, normaalista kulumisesta, virheellisestä käytöstä, loppukäyttäjän vastuulle kuuluvien huoltotoimenpiteiden laiminlyönnin aiheuttamista vaurioista tai ostajan laiminlyönnistä.

18.5 Mikäli myyjä ostajan kirjallisesta huomautuksesta huolimatta laiminlyö takuuvaihto-ensa täyttämisen kohtuullisessa määräajassa, ostajalla on oikeus korjata tai korjauttaa virhe tai puute myyjän kustannuksella. Ostajan on ennen virheen korjauttamista kirjallisesti ilmoitettava tästä myyjälle.

18.6 Myyjä vastaa takuu-aikansa jälkeenkkin sellaisista virheistä, puutteista ja haitoista, joiden ostaja näyttää aiheutuneen myyjän törkeästä laiminlyönnistä tai täyttämättä jääneestä suorituksesta ja joita ostaja ei ole kohtuuden mukaan voinut havaita takuuajan kuluessa. Tästäkin vastuusta myyjä on vapaa, kun 10 vuotta on kulunut tavarahan toimituksesta ostajalle.

19. VÄLILLISET VAHINGOT

Myyjä ei vastaa välillisistä vahingoista, ellei kyse ole myyjän törkeästä laiminlyönnistä tai ellei välillisten vahinkojen korvaamisesta ole kauppa-kohtaisesti sovittu.

Välillisiä vahinkoja ovat esimerkiksi tuotannon keskeytyminen tai liikevaihdon vähentyminen, saamatta jäänyt voitto tai muu vaikeasti ennakoitava vahinko.

Osapuolille suositellaan vastuuvakuutuksen ottamista.

20. VAKUUS

Mikäli sopijapuolella on perusteltu syy olettaa, ettei toinen sopijapuoli tule täyttämään hänelle kuuluvaa toimitus- tai maksuvelvollisuutta, on hänellä oikeus vaatia toiselta sopijapuolelta hyväksyttävä vakuus. Ellei vakuutta anneta, vakuuksia vaatineella sopijapuolella on oikeus purkaa kauppa, ei kuitenkaan jo kiinteästi asennettujen tavaroiden osalta.

21. OMISTUSOIKEUDEN SIIRTYMINEN

Tavarahan omistusoikeus siirtyy myyjältä ostajalle vasta kun tavara on maksettu kokonaisuudessaan, ellei voimassa olevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

22. SOPIMUKSEN PURKAMINEN

22.1 Jos jompikumpi sopijapuoli syyllistyy sopimusvelvollisuksiensa olennaiseen laiminlyöntiin, toisella sopijapuolella on oikeus purkaa sopimus ilmoitettuaan tästä ensin kirjallisesti, ellei laiminlyöntiä ole kohtuullisessa määräajassa korjattu.

22.2 Mikäli ostaja on laiminlyönyt maksuvelvollisuutensa, myyjällä on sopimuksen purkamisen sijasta oikeus väliaikaisesti keskeyttää toimitus, kunnes erääntynyt maksu on suoritettu tai sen suorittamisesta on sovittu. Sovitun toimitusajan katsotaan tällöin siirtyneen vastaavasti.

22.3 Sopimus voidaan purkaa kokonaisuudessaan, mikäli viivästynyt tai virheellinen tavara on olennainen osa kokonaistoimitusta ja se liittyy jo toimitettuihin tavarihin tai myöhemmin toimitettaviin tavarihin siten, että sen virhe tai viivästyminen aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia purkamiseen oikeutetulle sopijapuolelle, mikäli hän ei peruisi kauppa. Ostaja on velvollinen suorittamaan sovitun hinnan purkupaikassa sellaisen tavarahan osalta, jota ei ole palautettu myyjälle.

22.4 Sopimuksen purkaantuessa myyjän viivästyksen vuoksi on ostajalla mahdollisen viivästyssakon lisäksi oikeus saada korvaus sopimuksen täyttämättä jättämisestä johtuvista kuluista ja vahingoista. Korvaukset kaikkiaan eivät saa ylittää 7,5 % purkamisen kohteena olevan toimituksen arvosta. Kohdan 14 mukainen viivästyssakko suoritetaan purkutilanteessa kuitenkin aina täysimääräisenä.

22.5 Sopimuksen purkautuessa ostajasta johtuvan viivästyksen vuoksi korvaukset, jotka ostajan on myyjälle suoritettava, eivät kaikkiaan saa ylittää purkamisen kohteena olevan toimituksen hintaa.

22.6 Sopijapuoli voi purkaa kaupan vaatimatta ensin 20 -kohdan mukaisesti vakuuksia, mikäli toinen sopijapuoli asetetaan konkurssiin.

22.7 Kummallakin sopijapuolella on oikeus ilman vahingonkorvausvelvollisuutta purkaa sopimus, mikäli hankinta tai toimitus on pakko keskeyttää sodan, liikekannallepanon tai vaikutuksiltaan niihin verrattavan ylivoimaisen esteen vuoksi pitkäksi, epämääräiseksi ajaksi. Kumpikin sopijapuoli on velvollinen viipymättä kirjallisesti ilmoittamaan esteestä toiselle sopijapuolelle.

23. YLIVOIMAINEN ESTE

23.1 Näiden toimitusehtojen viivästyä koskevista määräyksistä riippumatta sopijapuolella on oikeus saada kohtuullinen pidennys sopimuksen edellyttämien velvollisuuksiensa täyttämisaikaan, jos velvollisuuden täyttämisen estää tai tekee kohtuuttoman vaikeaksi ylivoimainen este, kuten sota, kapina, vienti- tai tuontikielto, luonnonmullistus tai toimitusta olennaisesti haittaavat poikkeukselliset sääolosuhteet, yleisen liikenteen tai energian jakelun keskeytyminen, tulipalo tai työselkkaus tai muu yhtä merkittävä tai epätavallinen syy.

23.2 Mikäli tavarahan valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden, tarvikkeiden tai laitteiden saaminen vaikeutuu tai viivästyy jostakin edellä 23.1 -kohdassa mainitusta, myyjän vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, eikä myyjä voi ilman kohtuutonta ajanhukkaa ja kustannuksia suorittaa näitä hankintoja muualta, saa myyjä tarpeellisen ja riittävän pidennyksen toimitusaikaansa.

23.3 Sellaisen työselkkauksen perusteella, joka on aiheutunut siitä, että myyjä tai tämän alihankkija on jättänyt täyttämättä työntekijöilleen, näiden järjestöille tai työnantajaliitoille sopimukseen tai lakiin perustuvan velvollisuutensa, myyjä ei saa pidennystä toimitusaikaan.

23.4 Myyjä ei ole korvausvelvollinen tavarahan virheen tai puutteen johdosta, mikäli hän voi osoittaa, että virheettömän tavarahan toimittamisen esteenä on ollut 23.1 -kohdassa määritelty ylivoimainen este, mistä myyjä on viipymättä kirjallisesti ilmoittanut ostajalle.

23.5 Jos toinen sopijapuoli ei ole viipymättä kirjallisesti ilmoittanut ylivoimaisen esteen alkamisesta toiselle sopijapuolelle, se ei voi vedota siihen vapauttamisperusteena.

24. RIIDAT

Näistä toimitusehdoista, niiden muuttamisesta ja lisäyksistä aiheutuneet riidat ja muut niihin liittyvät oikeussuhteet ratkaistaan käräjäoikeudessa Suomen lainsäädännön mukaisesti, ellei muuta ole sovittu.